

RCL 1604-23/08

dot.: sygn. akt SK 77/06

ANALIZA WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
Z DNIA 1 KWIETNIA 2008 R. (SYGN. AKT SK 77/06) W ZAKRESIE POTRZEBY
PODJĘCIA PRAC LEGISLACYJNYCH.

Przedmiotem analizy jest wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym Trybunał wyraził tezę, iż zawarta w sentencji formuła, stwierdzająca niezgodność art. 424¹ § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w części obejmującej słowa "kończącego postępowanie w sprawie" z art. 32 ust. 1 i art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji, nie wymaga interwencji ustawodawczej w celu realizacji jego skutków. Analiza odnosi się również do wyrażonej w uzasadnieniu wyroku sugestii w zakresie potrzeby pełnego i spójnego uregulowania instytucji skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Moc powszechnie obowiązującej sentencji wyroku Trybunału przesądza, iż wykładnia zakwestionowanych przepisów nie powinna obejmować zwrotu „kończącego postępowanie w sprawie”. Oznacza to, iż sądy rozpoznające skargę (sąd II instancji w przedsądzie i SN) nie powinny ograniczać dopuszczalności skargi do przypadków, w których postępowanie zostało prawomocnie zakończone. Skutkiem sentencji przedmiotowego wyroku winien być obowiązek przyjęcia do rozpoznania skarg dotyczących wszelkich orzeczeń zapadłych w ramach kontroli instancyjnej postępowań wpadkowych, a zatem również takich, które nie kończą postępowania w sprawie. Przemawia za tym teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2006 r. (sygn. I PK 116/05; OSNP 2006/23-24/353), w której SN jednoznacznie stwierdził, iż ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego we właściwym organie publikacyjnym jest równoznaczne z utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego aktu normatywnego lub jego przepisu (przepisów) wyłącznie w zakresie określonym w sentencji tego wyroku. Za zbędnością podjęcia interwencji ustawodawczej w niniejszym przypadku przemawia również fakt, iż – w danym postępowaniu - rzeczywistym adresatem zakwestionowanej treści normatywnej są adwokaci lub radcowie prawni, którzy w imieniu skarżących wnoszą przedmiotową skargę do Sądu Najwyższego. Podmioty te, będące uprawnionymi z mocy ustawy do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej, nie powinny

mieć problemów z ustaleniem skutków ogłoszenia sentencji wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Z drugiej zaś strony zauważyć należy, iż wyrok zakresowy nie deroguje wprawdzie automatycznie z systemu prawnego części przepisu w zakresie wskazanym w sentencji, aczkolwiek sądy stosujące prawo związane są treścią sentencji wyroku w zakresie wskazanej przez Trybunał wykładni. Uznany za niezgodny zakresowo przepis winien zostać pominięty we wskazanym zakresie, zaś norma stanowiąca podstawę subsumpcji, wywodzona jest przy zastosowaniu obowiązujących reguł interpretacyjnych, z uwzględnieniem norm Konstytucji oraz wyroku Trybunału.

Przyjęta w danym przypadku formuła sentencji nie wymaga więc podjęcia działań legislacyjnych w celu wypełnienia ewentualnej luki prawnej.

Reasumując, o zasadności podjęcia działań legislacyjnych stanowią postulaty przejrzystości i jasności przepisów prawa. W niniejszym przypadku interwencja taka miałaby bowiem charakter wyłącznie porządkujący i dostosowujący i polegałaby jedynie na skreśleniu z treści art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. zwrotów „kończącego postępowanie w sprawie”. Z uwagi na powołane powyżej argumenty, Wydział Orzecznictwa rekomenduje odstąpienie od podjęcia działań legislacyjnych.

Natomiast rozważyć można zainicjowanie działań zmierzających do zmiany kształtu instytucji skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Zważywszy jednak, iż kwestia ewentualnej zmiany kształtu konstrukcji skargi, przewidzianej w dziale VIII k.p.c., nie była przedmiotem badania TK i zarysowana została jedynie w uzasadnieniu, jako konkluzja przedstawionych rozważań wydaje się, iż podjęcie działań przez RCL w tym zakresie, wykracza poza ramy realizacji skutków wyroku i zdaje się wymagać decyzji politycznej w zakresie wyrażenia woli opracowania założeń ewentualnego projektu. Ponadto mając na względzie fakt, iż regulacja taka ma charakter systemowy, podjęcie ewentualnej decyzji, co do jej kształtu uwzględniającego założenia zupełności i spójności, wymaga uprzednich konsultacji i opinii Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego oraz Rady Legislacyjnej.

myśli

Prosto Cypry

OPRACOWAŁ:
TOMASZ GOLIK